

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 26.10.1990, sp. zn. 1 Tzf 1/90, ECLI:CZ:NS:1990:1.TZF.1.1990.1

Číslo: 2/1991

Právní věta: K hodnocení právní povahy pistole zn. Rhöner Sportwaffen GMBH SM, model 15, ráže 8 mm, konstruované k vystřelování poplašných nábojů, nábojů s chemickou dráždivou látkou a nábojů signálních z hlediska zákona č. 147/1983 Sb. o zbraních a střelivu a trestního zákona ve znění účinném od 1. 7. 1990.

Soud: Nejvyšší soud ČSFR

Datum rozhodnutí: 26.10.1990

Spisová značka: 1 Tzf 1/90

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nedovolené ozbrojování

Předpisy: 140/1961 Sb. § 185 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSFR, Nejvyšší soud ČSFR zrušil v usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 25. února 1987 sp. zn. To 55/86 a v rozsudku krajského soudu v Ústí nad Labem z 31. 10. 1986 sp. Zn. 1 T 28/86 výrok o vině obviněného JUDr. I. K. trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. ve znění účinném do 1. 7. 1990 (dále jen tr. zák.) a výrok o trestu v rozsudku krajského soudu v Ústí nad Labem z 8. 5. 1987 sp. zn. 1 T 28/86 a podle § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. a článku IV odst. 1 písm. b) rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 27. října 1988 zastavil trestní stíhání obviněného pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. b) zákona č. 150/1969 Sb.

Z odůvodnění:

Rozsudkem krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 1 T 28/86 ze dne 31. 10. 1986 byl JUDr. I. K. uznán vinným trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák., neboť ve svém bytě v Praze 4, Na vrstevkách 23, a v osobním automobilu zn. VAZ 21-01 SPZ ACV 69-40 i jinde u sebe přechovával a hromadil bez příslušného povolení od roku 1984 až do svého zadržení dne 19. 3. 1986 střelbyschopnou samonabíjecí pistolí vyr. SRN zn. Rhöner Sportwaffen GMBH Sm, model 15, ráže 8 mm, s pěti náboji s chemickou dráždivou látkou, pro jejichž střelbu je tato pistole konstruována a je proto zbraní nedovolenou; nejméně od května roku 1984 až do svého zadržení dne 19. 3. 1986 střelbyschopnou dvouhlavňovou brokovnici systému LANCASTER ráže 16-16, vyr. č 2379

belgické výroby, po dobu 1 hodiny v blíže nezajištěný den v březnu 1986 samonabíjecí pistoli československé výroby zn. ČZ vzor 27, ráže 7,65 mm, výr. č. 559979, s devíti náboji, kterou předal spoluobžalovanému P. S., aby ji nechal u další osoby pochromovat a udělat tlumič.

Za tento trestný čin byl JUDr. I. K. uložen podle § 185 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 1 roku, který byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. mu byl dále uložen trest propadnutí věci, a to samonabíjecí pistole výroby SNR zn. RhÖner Sportwaffen GMBH SM, model 15, ráže 8 mm, a čtyř nábojů do této pistole s chemickou dráždivou látkou a dvouhlavňové brokovnice belgické výroby systému LANCASTER, ráže 16-16, výr. č. 2379.

Vedle odsuzujícího výroku byl tímtéž rozsudkem JUDr. I. K. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek, jímž se měl dopustit organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák.

Proti uvedenému rozsudku podal, pokud se výroku o vině trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. týká, obviněný JUDr. I. K. k odvolání, ve kterém namítal nesplnění formálních znaků trestného činu, zejména nedostatek subjektivní stránky. Zprošťující část rozsudku napadl odvoláním krajský prokurátor v Ústí nad Labem.

K odvolání krajského prokurátora v Ústí nad Labem a obviněného JUDr. I. K. pak Nejvyšší soud ČSR svým usnesením sp. zn. 4 To 55/86 ze dne 25. 2. 1987 zrušil napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. ohledně JUDr. I. K. ve výroku, jímž byl podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro organizátorství k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. a ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil v tomto rozsahu věc krajskému soudu k novému projednání a rozhodnutí. Nedotčen zůstal výrok krajského soudu o vině JUDr. I. K. z trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. a nabyl tak právní moci.

Po provedeném dokazování na základě pokynu Nejvyššího soudu ČSR pak krajský soud v Ústí nad Labem svým rozsudkem ze dne 8. 5. 1987 sp. zn. 1 T 28/86 opět podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil JUDr. I. K. obžaloby pro skutek, který měl spočívat v organizátorství trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák.

Za trestný čin nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. pak tento krajský soud uložil obviněnému JUDr. I. K. stejný trest odnětí svobody s podmíněným odkladem a stejný trest propadnutí věci jako v předchozím rozsudku ze dne 31. 10. 1986.

Proti tomuto rozsudku podal odvolání JUDr. I. K., které bylo usnesením Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 4 To 30/87 podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Proti usnesení nejvyššího soudu ČSR z 25. 2. 1987 sp. zn. 4 To 55/86. jímž byl ponechán nezměněn výrok o vině obviněného JUDr. I. K. trestným činem nedovoleného ozbrojování z rozsudku krajského soudu v Ústí nad Labem z 31. 10. 1986 sp. zn. 1 T 28/86, podal generální prokurátor ČSFR ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. Podle jeho názoru obviněný zjištěným jednáním nenaplnil znaky skutkové podstaty trestného činu, za který byl odsouzen. Především pouhé převzetí střelné zbraně od majitele a její okamžité předání k úpravě nepředstavuje žádné z jednání předpokládaných objektivní stránkou trestného činu podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák., tj. hromadění, vyrábění nebo opatřování zbraní sobě nebo jinému. Obviněný tedy jednal ve smyslu citovaného ustanovení pouze v případě dvou zbraní, které vlastnil a přechovával delší dobu ve svém bytě, a to dvouhlavňové brokovnice a samonabíjecí pistole zn. RhÖner Sportwaffen GMBH SM s pěti

náboji obsahujícími chemickou látku.

Vzhledem k charakteru naposled uvedené zbraně, která není způsobila vážněji ohrozit zdraví lidí, není možné podle generálního prokurátora ČSFR ani držení uvedených dvou zbraní považovat za hromadění zbraní ve smyslu trestního zákona, neboť jejich účinnost neznamená pro bezpečnost společnosti a lidí stejný stupeň ohrožení jako zbraň hromadně účinná (§ 185 odst. 1 písm. a) tr. zák.).

Závěrem stížnosti pro porušení zákona generální prokurátor ČSFR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSFR vyslovil, že napadeným usnesením byl porušen zákon v uvedeném směru, aby zrušil vadné rozhodnutí, jakož i další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSFR přezkoumal podle § 267 tr. ř. z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona napadené usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Krajský soud v Ústí nad Labem správně zjistil všechny okolnosti týkající se skutku, který byl kvalifikován jako trestný čin nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák., pochybil však při jeho právním posouzení.

Uvedeného trestného činu se dopustí ten, kdo bez povolení hromadí vyrábí anebo sobě nebo jinému opatřuje zbraně, střelivo nebo výbušniny. Jde o skutkovou podstatu hromadnou, tvořící stejně typově nebezpečnou alternativu k trestnému činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. a) tr. zák. postihující opatřování a přechovávání jedné zbraně hromadně účinné. Za trestné činy podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. lze proto považovat jen takové hromadění, vyrábění nebo opatřování zbraní bez povolení, jejichž množství a účinnost znamená pro bezpečnost společnosti a lidí stejný stupeň ohrožení jako jedna zbraň hromadně účinná. Při hodnocení naplnění znaků trestného činu podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. platí pravidlo, že při menší účinnosti konkrétních zbraní musí být hromaděn, vyráběn nebo opatřován jejich větší počet.

Krajský soud především pochybil, když nahromadění zbraní ve smyslu ustanovení § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. považoval i nakládání obviněného se samonabíjecí pistolí zn. ČZ, vzor 27. Splnění znaku hromadění zbraní sice nepředpokládá, aby pachatel měl všechny zbraně uloženy na stejném místě, musí však mít úmysl alespoň nějaký čas jimi společně disponovat jako s vlastními. Pouhé převzetí pistole od majitele a její předání během jedné hodiny jiné osobě, která měla zajistit úpravu zbraně a pak ji vrátit majiteli, nemůže uvedený znak naplňovat. Zbývající dvě jednání popsána v ustanovení § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. nepřipadají v tomto případě v úvahu.

Při hodnocení, zda byla naplněna skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. z hlediska zákonem předpokládaného množství a účinnosti zbraní, mohl tedy krajský soud vycházet jen z přechovávání dvouhlavňové brokovnice a samonabíjecí pistole RhÖner Sportwaffen.

Brokovnice, kterou měl obviněný uloženu ve svém bytě, je palnou (střelnou) zbraní - loveckou brokovou, k jejímuž držení a nošení je třeba povolení - lovecký lístek - ve smyslu § 18 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu. Jako lovecká broková zbraň patří mezi střelné zbraně nepřevyšující obvyklý stupeň nebezpečnosti.

Samonabíjecí pistole RhÖner Sportwaffen náleží do skupiny zbraní konstruovaných k vystřelování poplašných nábojů, nábojů s chemickými dráždivými látkami a nábojů signálních. Vystřelování nábojů se střelou je díky konstrukci hlavně těchto zbraní vyloučeno. Z hlediska zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, jde o zbraně nedovolené (§ 34 tohoto zákona), neboť jsou konstruovány k

vystřelování nábojů s chemickými dráždivými látkami. jejich držení a nošení je zakázáno zákonem a nemůže být příslušnými státními orgány jednotlivci vůbec povoleno. Navíc pistole, kterou přechovával obviněný JUDr. I. K., má zároveň povahu speciálního expanzního přístroje, neboť má výšleňový otvor v ose hlavně (§ 32 zákona č. 147/1983 Sb.). Nebýt současně zbraní nedovolenou, podléhalo by její držení a nošení podle zmíněného ustanovení režimu pro zbraně kulové, tedy bylo by možné jen na základě zvláštního povolení – zbrojního průkazu.

Přestože pistole Rhöner Sportwaffen je uvedeným způsobem kvalifikována zákonem o zbraních a střelivu, je pro bezpečnost společnosti a lidí podstatně méně nebezpečná než skutečná střelná zbraň. To je dáno zejména skutečností, že bez zásahu do její konstrukce není možno v ní použít náboj se střelou. Jak vyplývá z odborného vyjádření krajské správy SNB v Ústí nad Labem, kterou nejvyšší soud ČSFR pro upřesnění některých konstrukčních vlastností pistole v řízení o stížnosti pro porušení zákona doplnil, a z výpovědí svědků Hněvsy a ing. Lišky, CSc., neohrožuje za normálních okolností použití nábojů s chemickými a dráždivými látkami, pro které je pistole konstruována, život ani zdraví lidí. Konstrukce zbraně, zejména použitý materiál na výrobu její hlavně v podstatě vylučuje takovou její úpravu, která by umožňovala vystřelit náboj se střelou. V některých zemích západní Evropy je proto držení a nošení takových zbraní povoleno a osoby starší osmnácti let je mohou volně koupit v obchodě. Jsou určeny k osobní obraně.

Přechovávání pistole Rhöner Sportwaffen a lovecké brokové zbraně ze shora uvedených důvodů nepředstavuje pro bezpečnost společnosti a lidí stejné ohrožení jako přechovávání jedné zbraně hromadně účinné a nemohlo proto naplnit znak hromadění zbraní podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem z 31. 10. 1986 sp. zn. 1 T 28/86 a Nejvyšší soud ČSR usnesením z 25. února 1987 sp. zn. 4 To 55/86 proto porušily zákon v citovaném ustanovení trestního zákona, když obviněného uznaly vinným tímto trestným činem. Žalované jednání obviněného záležející v přechovávání těchto zbraní naplňovalo v době rozhodování soudů pouze znaky přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. b) zákona č. 150/1969 Sb.

Nejvyšší soud ČSFR proto vyslovil, že byl porušen zákon v ustanovení § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák. a uvedená rozhodnutí ve vadných částech zrušil. Znovu pak posoudil žalované přechovávání zbraní obviněným, a to také s ohledem na skutečnost, že od 1. 7. 1990 nabyl účinnosti zák. č. 175/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon. Citovaným zákonem byl zrušen zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech, avšak skutková podstata přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. b) zrušeného zákona se stala skutkovou podstatou trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 novelizovaného trestního zákona. Nejvyšší soud ČSFR proto posoudil ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., zda není posouzení trestného činu podle pozdějšího zákona pro obviněného příznivější než podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, a zjistil, že nikoli.

Podle nové úpravy lze za stejný čin uložit přísnější peněžitý trest. Jednání obviněného by tedy bylo nutno posoudit jako přečin podle § 6 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb. Vzhledem ale k tomu, že se na obviněného v takovém případě vztahuje článek IV odst. 1 písm. b) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 27. října 1988. Nejvyššímu soudu ČSFR nezbylo, než zastavit trestní stíhání obviněného pro skutek záležející v přechovávání zbraní.

Pro úplnost je třeba dodat, že znaky nové skutkové podstaty by naplňovalo přechovávání obou posuzovaných zbraní. Vzhledem k tomu, že jde o speciální expanzní přístroj podle § 32 zák. č. 147/1983 Sb., na nějž by se vztahoval stejný režim jako na kulovou zbraň, je totiž nutno pistoli zn. Rhöner Sportwaffen posuzovat jako střelnou zbraň ve smyslu novelizovaného ustanovení § 185 odst. 1 tr. zák. jak již bylo shora popsáno, jde však o zbraň představující podstatně nižší ohrožení bezpečnosti společnosti a lidí, než jak tomu je např. u kulové zbraně, a proto vyrobení, opatření nebo přechovávání jedné nebo jen malého počtu těchto zbraní zpravidla nebude dosahovat předpokládaného stupně nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 2 tr. zák.), zejména jestliže

měly sloužit k osobní obraně, resp. ochraně.